

'Organisatie referendum: steek eens royaal de hand in eigen boezem!'

De SP en haar bondgenoten hadden een voorbeeld kunnen nemen aan het referendum over de stadsprovincie, vindt *Peter van Heemst*.

'W e hebben niet met genoeg hartstocht en toewijding gevochten.' Het was een citaat naar mijn hart. Geen voorbehouden of slagen om de arm. Maar een schoolvoorbeeld van recht toe recht aan je verantwoordelijkheid nemen. Wie is hier aan het woord? Wie steekt hier royaal de hand in eigen boezem? Leo de Kleijn misschien, SP fractievoorzitter in de gemeenteraad en motor achter het Woonreferendum? Nee. Hij blikt in geheel andere woorden terug op het echec van woensdag 30 november. De dag waarop het referendum mislukte doordat de opkomstdrempel van dertig procent bij lange na niet werd gehaald. Hij twitterde opgewekt: „Mislukt? Nee!”

Het openingscitaat is afkomstig van de Italiaanse premier Renzi, die royaal aangaf dat hij tekort was geschoten in het overtuigen van de kiezers en daarom met afgetekende cijfers kopje onder was gegaan in het referendum over de grondwetsherziening. Zo hoor je verlies te nemen.

Zeker. Het was een knappe prestatie om op een doordeweekse dag 85.000 kiezers naar de stembus te lokken met een tamelijk abstracte vraagstelling: „Bent u voor of tegen de Woonvisie?”. Maar dat doet weinig af aan de feitelijke constatering dat SP, PvdA, Groen-Links, NIDA en ChristenUnie, de politieke steunpilaren van het referen-

dum, er niet in zijn geslaagd voldoende kiezers te mobiliseren.

Zeker. Veel voorstanders hebben ongetwijfeld de afweging gemaakt: „Wat is handiger? Gaan stemmen met het risico dat daardoor de kiesdrempel wordt gehaald en ik de tegenstemmers aan een geldig referendum help? Of mijn beurt voorbij laten gaan zodat de opkomst vrijwel zeker onder de dertig procent blijft steken?”

De SP en haar bondgenoten hadden een voorbeeld kunnen nemen aan het eerste referendum dat in de Maasstad werd gehouden. Meer dan twintig jaar geleden alweer. Ook toen was het onderwerp ingewikkeld: „Bent u voor of tegen de stadsprovincie?” Maar de tegenstanders pakten de campagne uitgekookt aan. Onder een poster van de niet bijster populaire burgemeester Bram Peper schreven ze: „Deze man wil Rotterdam van u afpakken.” De opkomst was ruim veertig procent en bijna negentig procent wees de plannen af.

Een lokaal referendum. Rotterdamers kunnen er nog steeds warm voor lopen. Maar dan moet je wel weten hoe je hun hoofden en harten raakt.

Peter van Heemst was Staten-, Tweede Kamer-, gemeenteraadslid en in 2006 lijsttrekker van de PvdA in Rotterdam. Nu is hij o.m. politiek analist van opinie-website *Vers Beton*.